

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

36. De Religiosis domibus, ut Episcopo sint subjectæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

assumantur ad Parochias, Episcopatus, ac Cardinalatus: quoniam tales substantialibus votis nihilominus manent obstricti, & propterea ferre debent habitum religionis, quamvis quoad aliquos paupertatis, & obedientiae effectus eximantur. *d. c. Monach. causâ 16. q. 1. c. Clerici penult. in fin. de Vita & honest. Clericor. S. Th. 2. 2. q. 185. a. 8. an regula sit de essentia status Religiosi? disputat Less. lib. 2. c. 14. n. 9.*

§. VII.

8 *Finis* status Religiosi est perfectio vitae Christianae per tria vota paupertatis, castitatis, & obedientiae adipiscenda.

§. VIII.

9 *Effectus* status Religiosi est obligatio ad servandam regulam, quam Religiosi profitentur, & tria illa vota: Obedientiam, castitatem, & paupertatem.

Vi obedientiae tenetur Religiosus obsequi Superiori praecipienti, quae vel directè, vel explicitè, vel indirectè, & implicitè sunt consentanea regulæ, cui se generaliter adstrinxit, ut docent D. Th. *quodlib. 10. art. 19.* Sylvester *V. religio. 6. q. 6.* & pluribus prosequuntur Lessius *lib. 2. de F. & J. c. 51. dub. 9. n. 77.* Sanchez. *in Decal. lib. 6. c. 2. n. 9.*

De reformationibus, quas nonnunquam facere conantur Praelati, communiter dubitatur, an illas Religiosi vi obedientiae accipere teneantur? rem distinctione expediri posse video scilicet utrum discretæ sint, & ad defectus corrigendos tendant, an verò sint indiscretæ & contra regulam rationabiliter de Jure, vel consuetudine mitigatæ? *Priores* acceptare tenentur, non item *posteriores* ex praesumpta voluntate voventium, ut qui non nisi ad regulam, prout in tali loco rationabiliter observatur, se obligasse censentur. *P. Engl. ad tit. de Const. n. 23.*

Vi voti castitatis Religiosus ab omni delectatione venerea, non tantum extra, sicut Laici sed etiam intra Matrimonium abstinere tenetur, ita ut transgrediendo duplicem malitiam

committat contra votum scilicet, & preceptum Decalogi, de cujus sacrilegii gravitate passim Moralitæ.

Vi paupertatis non tantum Domini bonorum Religiosus solenniter professus incapax est sed ei quoque illicitus redditur omnis rei temporalis usus à Praelati voluntate, & licentia saltem praesumpta, independens. *c. non dicat. causa 12. q. 1. c. 5. de Regularibus. c. 6. h. t.* Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut convictus fuerit, is biennio activè, & passivè voce privatur, atque etiam juxta suam regulam ac ordinis constitutiones punitur. *c. 2. 4. & 6. h. t. Trid. sess. 25. de Regular. c. 2.* Insuper, si in hoc vitio proprietatis decellerit, à sepultura Ecclesiastica excluditur. *d. c. 6.* imò sepultus in loco sacro iterum effodi, & ab Ecclesia projici, ac in sterquilinio sepeliri debet. *d. c. 4. & ibi Panorm. n. 15. Barb. n. 6.* qui rectè notat ad praedictas poenas incurrendas non sufficere, quod pecunia, vel alia res pretiosa apud regulares reperta fuerit, sed prius cognoscendam esse, quod eam ut propriam tenuerit, & factum tale à violatione paupertatis religiosæ excusari nullatenus possit. Atque hoc voto paupertatis tenentur quoque Praelati, quia sicut in Religiosis subditis, ita & in se ipsis superflua amputare debent. Interim sint in suos liberales potius quam parci: tantò enim magis disciplina viget experientia teste, quanto uberior (intra limites tamè religiosæ decentiae) Religiosis praesertim in victu, & vestitu providetur.

TITULUS XXXVI

De Religiosis domibus, ut Episcopo sint subjectæ.

SUMMARIA.

1. *Quid sit domus religiosa?* 2. *Quotuplex?* 3. *Quod intentione fundatur?* 4. *Quæ ejus materia, s. Quæ requisita?* 7. *Quis finis?* 8. *Et seqq. Qui effectus?*

A Religiosorum statu digredimur ad eorum Monasteria, Ecclesias, domusq. religiosas.

§. I.

§. I.

Definitur domus Religiosa, quodd sit locus pius religioni auctoritate Episcopi deputatus

§. II.

Dividitur Domus Religiosa in *sacram*, & *religiosam in specie*. Domus *sacra* est, quæ ritibus id est iuxta Ecclesiæ formam per Pontifices, seu Episcopos Deo consecrata est. Cujusmodi sunt *templa*, *Sacella*, *Capella*, *Oratoria publica*, & multa *Hospitalia* Ecclesias habentia. Domus *religiosa in specie*, seu non *sacra* est, in qua circa consecrationem ex auctoritate Episcopi pietatis opera exercentur, uti sunt in primis *Monasteria*, *Collegia*, cæteræque *Domus Regularium*. Deinde *Oratoria*, *Capella*, & *dome* *sacra* devotionis causâ, auctoritate tamen Ordinarium intra proprias aedes constructa. c. *quidam causa* 18. q. 2. c. *unicuique*, de *Consecrat.* dist. 1. Item *hospitalia* etiam sine Ecclesiis eadem auctoritate erecta, aliaque *Collegia*, & *pia Confraternitates*, & *Congregationes*. Quod si absq; auctoritate Episcopi erigantur, non habentur pro locis Religiosis, etsi propter opera pia ibi exercenda *loca pia* dicantur. Felin. in c. *de quart. a. n. 4.* & 11. de *Prescript.* Ludovic. Rom. *consil.* 477. n. 3. Iulchus V. *hoss. male* *concl.* 157. & seq.

§. III.

Causa efficiens domus Religiosæ sunt Reges, Principes, Magnates, aliique pientissimi Fundatores, qui ad cultum Dei Omnipotentis, servitiumque Divini continuationem, familiarum suarum memoriam, & animarum salutem pro extruendis Religiosis domibus sua bona immensâ, ac profusâ liberalitate largiti sunt.

§. IV.

Materia domus Religiosæ sunt ea, ex quibus componitur. Componitur autem ex fundamentis, parietibus, & tectis. Cartage-na ad h. s. *observat.* 2.

§. V.

Forma domus Religiosæ stat in eo, ut auctoritas Episcopi interveniat, in cujus terri-

torio extruitur, ut patet ex *tot. h. s.* Imò ad extruenda nova Monasteria Mendicantium præter licentiam Episcopi desideratur quoq; consensus S. Pontificis, ut sunt textus expressi in c. 1. de *Excess. Pralat.* in 6. *Clem. cupientes de Pænis.* Rot. *decis.* 392. n. 1. p. 4 tom. 2. *Rec.* & præterea observanda est Bulla Clement. V. & Gregor. XV. cujus tenorem refert P. Engel *h. s. n. 4.*

Cæterum utin dubio Oratorium, locus, vel domus religiosa præsumatur, ea concurrere debent, quæ Panorm. Innocent. aliique Canonistæ tradunt in c. *inter dilectos n. 8.* & seq. de *Donationib.* quatenus scilicet liceat ibi Sacra celebrare, erigere altare, campanam, quæ missam audituri publicè vocentur, instituere, ac habere cæmeterium, sitq; altare illud lapideum, & fixum, non tantum portatile. Consequenter ubi contrarium reperire est, maximè si dictorum locorum regimea sine Episcopi auctoritate per Laicos exerceri soleat, eaque sæcularibus collectas solvere debeant, à quibus loca Ecclesiastica, & personæ secundum jura exemptæ sunt per *l. sancimus.* & *l. omnia privilegia. C. de Episc. & Cleric.* concludendum erit, ejusmodi loca religiosa haud esse.

§. VI.

Finis domus Religiosæ sunt servitium Dei, officia Divina, ac opera pietatis, & misericordix, ad quæ destinata est.

§. VII.

Effectus domus Religiosæ duplex occurrit, Primus est subiectio in ordine ad Episcopum. Pro cujus pleniore intellectu.

Dico I. domus, ac loca, tum *sacra*, tum *religiosa in specie* subiecta sunt jurisdictioni spirituali Episcopi, intra cujus Diocesim sita sunt, ita ut, si aliquem locum sive *sacrum*, sive *religiosum* intra istius fines situm esse constet, vel legitime probetur, super ejus subiectione intentionem in jute fundatam habeat Episcopus c. *omnes Basilica. causa* 16. q. 7. c. 6. 7. & 8. h. s. c. *cum Episcopus de Offic. Ordin.* in 6. Neq; inter-

interest, tametsi auctoritate Papæ locus Religiosus, puta Monasterium, Ecclesia, vel hospitale ob eorum ruinam alteri Monasterio, vel Ecclesiæ alterius etiam Diocesis cum omnibus, juribus & actionibus, quæ eidem competunt, uniatur; nihilominus enim Episcopus suum jus Episcopale integrum conferre vult. *c. 2. & 7. h. t. c. 6. de Except.* Nisi locus ejusmodi vel omnino, vel à certis quibusdam juribus Episcopalis privilegio Papæ, concessione Episcopi in ejus fundatione, vel postea accedente Capituli consensu, aut præscriptione quadragenaria cum titulo, vel sine isto immemoriali exemptus, seu Episcopali jurisdictione subtractus probetur. *c. 6. h. t. & ibi DD.* Planè eò Episcoporum jurisdictio, ac potestas se non extendit, ut de rebus temporalibus, ac proventibus domorum religiosarum pro libitu disponere possit, ac in proprios usus convertere, sed ut Ordinarii locorum, quibus dictæ domus subjiuntur, ordinent ad finem, & usum destinatum. *d. c. 7. & ibi Panorm. h. t.*

9 *Dico II.* hospitalia, cæteraque loca pietatis, & misericordiæ operibus deputata, sed nullâ Ecclesiasticâ auctoritate interveniente erecta Episcopi jurisdictioni non subjiuntur, arg. à contrario deducto ex *c. ad hac 4. h. t.* quia ita erecta, aut instituta hospitalia pia quidem, sed profana, non religiosa loca sunt, cum talia non nisi Episcopali, vel alia auctoritate Ecclesiasticâ fiant: & consequenter neque ad forum Ecclesiasticum spectant, cum de iis Fundator, vel Patronus ad libitum disponere valeat, ita ut dum vivit, si v. g. domum in figuram hospitalis erexit, sublatis lectis locum ad alios usus, etiam non pios denuò applicare, & divertere possit, dummodo ad eorum fundationem se se non obligarit arg. *c. 8. de Donat. & ibi Panorm. n. 12. d. c. 3. & 4. h. t.* Sed hoc ita permillum est Fundatori, seu Patrono, non ejusdem Successori, seu hæredi; is namque piam testatoris voluntatem, quam, dum viveret, non revocavit, adim-

plere tenetur, & ut adimpleat, auctoritate Episcopi compelli potest. Panorm. in *d. c. ad hac 4.* & Fagnan. *ibid. n. 53. h. t.* Sanè quatenus locus pius est, ei que legata fieri possunt, eatenus est sub cura Ordinarii loci. ut bene advertit Castrenf. *consil. 197.*

Alter effectus Religiosæ domus est, quòd exinde non possit fieri locus profanus. per *c. pervenit. causâ 18. q. 2. c. qua semel, & seq. causâ 19. q. 3. c. 5. h. t.* Atq; hoc adeo, ut quavis ob morum corruptionem loci religiosi incolæ spem emendationis non faciant, adeoque veniant expellendi, debeat tamen eidem loco religioso per ejusdem professionis, ac Ordinis Religiosos provideri, neque ad aliorum Religiosorum implantationem deveniendum sit, nisi in illa provincia ejusdem Ordinis Religiosi habeantur. Panorm. in *d. c. 5.* Deficientibus verò Regularibus ejusdem Ordinis, Religiosa ordinis diversi; & his quoque deficientibus tandem Clericis Sæcularibus ejusmodi locus Religiosus concedi possit. Textus, Gloss. & Hostiens. in *d. c. 5. h. t.*

TITULUS XXXVII.

De Capellis Monachorum, & aliorum Religiosorum.

SUMMARIA.

1. *Capella unde dicantur?* 2. *Quid sint capella Monachorum?* 3. *Ex quibus causis pertinent ad Regulares?* 4. *Monachis licet in Capellis Divina facere.*

Religiosa domus sunt vel principales, ut Monasteria, vel accessoria, ut capella quæ itidem Episcopo subsunt.

§. I.

Capella dicuntur vel à *capiendo*, quòd capiunt populum, vel à *tappa*, quòd regumentum significat; vel à *capraris* pellibus, quòd in domunculis hilce pellibus sèctis Missæ celebratæ fuerint. Azor. *Instit. moral. t. 2. l. 3. c. 8.*

§. II.

Desinitur Capellæ Monachorum, & aliorum